

Handläggare
Malin Johansson
malin.johansson@bracke.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Motion: AI verktyg Vocean

Stabens förslag till beslut

Motionen avslås.

Motivering

Bräcke kommun behöver hitta sätt att arbeta mer effektivt med resurser och tekniker som redan finns tillgängliga. Kostnaden för Vocean bedöms inte heller överstiga den eventuella nyttan verktyget kan medföra.

Sammanfattning av ärendet

Den 27 oktober 2025 har Jämtlands Väl Bräcke lämnat in en motion om att införa AI-verktyget Vocean i Bräcke kommun. Motionären anser att verktyget är ett viktigt demokratiskt verktyg som alla med en mobil kan använda.

Demokratiberedningen har berett motionen, § 51/2025, och föreslår att den bifalls samt att 75 000 kronor läggs som budgetpost under kommunfullmäktiges budget.

Införandet av ett nytt system behöver ske strategiskt och samordnat med en helhetsbedömning för kommunen. Verktyget Vocean bedöms inte lösa de utmaningar som finns inom kommunen gällande kommunikering och återkoppling till medborgare. Vidare görs bedömningen att det inte är motiverat att köpa in ett kostsamt verktyg med tanke på kommunens ekonomiska läge. Ett nytt verktyg belastar inte bara ekonomin utan även den administrativa personalen.

Bräcke kommun behöver hitta sätt att arbeta mer effektivt med resurser och tekniker som redan finns tillgängliga.

Beskrivning av ärendet

Den 27 oktober 2025 har Jämtlands Väl Bräcke lämnat in en motion om att införa AI-verktyget Vocean i Bräcke kommun. Motionären anser att verktyget är ett viktigt demokratiskt verktyg som alla med en mobil kan använda. Vidare anser motionären att Vocean är ett mer effektivt alternativ än exempelvis Menti både vad gäller arbetsinsats och säkerhetsnivå.

Demokratiberedningen har berett motionen, § 51/2025, och föreslår att den bifalls samt att 75 000 kronor läggs som budgetpost under kommunfullmäktiges budget.

Vocean

Vocean är en plattform som är framtagen för att organisationer ska kunna arbeta med utveckling, förbättring och innovation på ett inkluderande sätt. Plattformen använder sig av AI för att kunna analysera stora mängder inkomna data, generera rapporter och lyfta fram insikter. Deltagarna kan lämna idéer, bygga vidare på andras förslag och rösta fram de mest värdefulla förslagen. Användningsområden är bland annat medborgardialog i kommuner, innovationsprocesser i organisationer, interna utvecklingsarbeten och workshops.

Kostnaden för Vocean beräknas till ca 75 000 kronor per år.

Mentimeter (Menti)

Ett annat verktyg som motionären tar upp i sin motion är verktyget Mentimeter, som ofta kallas Menti. Det är en plattform för interaktiva presentationer där deltagare kan svara på frågor, delta i omröstningar, skriva in ordmoln eller ge feedback i realtid via sina mobiler. Verktyget kan användas i undervisning, workshops och möten för att öka engagemanget. Det finns viss AI-funktionalitet i Menti, till exempel kan sammanfattande punktlister skapas, men systemet i sig räknas inte som ett AI-verktyg på samma sätt som Vocean, som i stora delar bygger på AI.

Kostnaden för Menti är 3 364 kr per år ifall betalversionen används. Det finns även en gratisversion med mindre funktionalitet.

AI-användning i kommunen

Utvecklingen av AI går fort och har fått sådan genomslagskraft att alla idag kommer i kontakt med det på olika sätt i stort sett dagligen. Därför har staben tagit fram förslag till riktlinjer för AI och dess användning i kommunen. Riktlinjerna planeras att tas upp i kommunstyrelsen i november 2025.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att Bräcke kommun som organisation använder AI på ett lagligt och etiskt sätt, som också uppfyller kommunens egna värderingar och mål.

I riktlinjerna framgår att det alltid är en människa som står ansvarig för det AI tar fram, resultatet behöver alltid granskas av en människa innan det kan publiceras. Av riktlinjerna framgår även att AI inte har något egenvärde. Det kan vara ett verktyg för att nå målen, men är aldrig ett mål i sig självt. En

viktig fråga som behöver ställas innan ett system eller verktyg köps in är vad systemet kommer hjälpa verksamheten att uppnå.

En vanlig fallgrop vid införande av nya IT-system generellt är att missa helhetsbedömningen. Inte sällan inför verksamheter själva enskilda system utan att först undersöka om det finns något befintligt system inom kommunen där liknande funktionalitet kan uppnås. Eller att undersöka om flera verksamheter kan samverka kring införandet för att få ut mesta möjliga effekt. Om en helhetsbedömning tillämpas vid införande av nya system kan kommunen spara mycket pengar. Ett införande av ett nytt AI-system behöver, liksom införande av andra IT-system, därför ske strategiskt och samordnat. Motionären nämner inte hur Vocean kan användas och hur kommunens olika verksamheter kan använda sig av det. Ett verktyg som Vocean har heller inte efterfrågats av kommunens verksamheter.

Utmaningar kommunen har som framkommit genom medborgardialoger och medborgarundersökningar

Genom SCB:s medborgarundersökningar som genomförts i kommunen under 2022, 2023 och 2024 har det framförts åsikter om att politiken bör vara mer transparent. Under demokratiberednings medborgardialoger har det framkommit att medborgare anser att kommunen behöver bli bättre på att ta hand om inkomna synpunkter, frågor och förslag samt att ge återkoppling till dessa.

Motionären lyfter fram Vocean som ett viktigt demokratiskt verktyg men skriver inget om på vilka sätt Vocean ska råda bot på ovanstående utmaningar.

Utmaningar som behöver lösas oavsett verktyg

Staben anser att intentionen bakom införandet av Vocean är god, men att det inte kommer råda bot på grundproblemet. Den nuvarande utmaningen består inte i avsaknaden av forum för att framföra synpunkter, utan i att medborgarnas åsikter inte tas om hand på ett tillfredsställande sätt.

Resultatet från SCB:s omfattande undersökningar har inte förvaltats, utan har i praktiken blivit liggande utan att komma till användning. Ett verktyg som Vocean kan samla insikter och ge förslag på prioriterade åtgärder, vilket i sig är värdefullt. Frågan kvarstår dock hur resultaten i detta fall kommer att förvaltas.

Ett steg på vägen till en förbättrad medborgardialog och förvaltning av åsikter är tydligare information kring olika sätt att påverka. Medborgarna behöver få kännedom om att medborgarförslag är ett kostsamt och tidskrävande alternativ för att framföra synpunkter. Medborgarförslag bör

användas för större förslag som berör kommunen som helhet. Kommunen behöver lyfta att det finns alternativa sätt att framföra sina synpunkter på, som kan vara lämpligare beroende på vad som efterfrågas, där återkoppling också sker snabbare.

Det här arbetet är redan påbörjat av stabens personal, genom ändringar på kommunens hemsida bracke.se. Det kan även bli aktuellt att genomföra en informationskampanj i syfte att sprida denna kunskap, vilket kommunikatören kan bistå med under förutsättning att initiativet tas av politikerna.

Införande av ungdomsråd

I yttrandet från demokratiberedningen framgår att det viktigaste användningsområdet för demokratiberedningens del handlar om att väcka och utveckla ungdomars intresse för den demokratiska processen.

Detta ligger i linje med det uppdrag som demokratiberedningen fått av kommunfullmäktige i april 2025, § 115. Uppdraget består i att undersöka förutsättningarna för bildande av ungdomsråd. Återkopplingen av detta uppdrag med förslag på syfte och mål, uppgifter, regelverk (inkluderande eventuell budget för rådet och ersättning till de ungdomar som deltar) samt övriga resurser som kan behövas i arbetet bör inte förekommas av ett inköp av verktyg.

Både forskning och erfarenhet visar att det inte är tekniken som avgör om ungdomar får verkligt inflytande, utan hur kommunen bygger strukturer för delaktighet.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) studie *Ungdomsråd – goda intentioner men sämre institutionell inramning*¹ visar att ungdomsråd ofta misslyckas när de saknar tydlig koppling till kommunens beslutsprocesser. Utan både mandat och förankring riskerar de att bli formella forum där ungdomars röster samlas in men inte påverkar besluten. Ett verktyg som Vocean riskerar att förstärka just detta problem: ungdomar får lämna synpunkter, men utan garanti för att dessa leder till påverkan.

Sveriges Ungdomsråd betonar i rapporten *Ni kan bättre*² att ungdomar vill bli lyssnade på i meningsfulla sammanhang, där deras idéer tas på allvar

¹ Per Kassman och Johan Vamstad, Ungdomsråd – goda intentioner men sämre institutionell inramning (Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2016).

² Sveriges Ungdomsråd, Ni kan bättre – en rapport om ungas inflytande i kommuner och landsting (Stockholm: Sveriges Ungdomsråd, 2019).

och ges reellt genomslag. Rapporten varnar för att kommuner ibland nöjer sig med att skapa en "ytlig" form av delaktighet, där unga får lämna synpunkter men inte inkluderas i den fortsatta processen. Precis som MUCF framhåller, är det relationer, kontinuitet och tydliga strukturer som skapar förtroende och långsiktigt engagemang och inte en digital plattform.

Att kommunen vill satsa på ungdomars och unga vuxnas medverkan i politiska forum är viktigt för den långsiktiga demokratin i samhället. Genom att skapa tydliga och långsiktiga arbetssätt, där ungdomar också har möjlighet att faktiskt påverka beslut, åstadkommer vi detta.

Om det sedan är i form av ett ungdomsråd eller annat bör de unga få vara med och bestämma. Avgörande är därmed att det avsätts personella och ekonomiska resurser för arbetet med demokratiutveckling för unga. Idag arbetas det inte alls med demokratiutveckling eller ungas delaktighet på ett strukturellt plan i kommunen.

Personella resurser

Motionären skriver att införandet av Vocean kommer att spara in tid för tjänstepersonerna men detta bedömer inte tjänsteorganisationen kunna uppnås. Snarare görs bedömning att ett nytt system kommer att ta mer tid i anspråk. AI kan till vissa delar spara tid men det är viktigt att ha i åtanke att det alltid är en människa som måste arbeta med och granska innehållet.

Enligt kommunens antagna riktlinjer för informationssäkerhet ska varje system ha en utsedd systemägare samt systemförvaltare. Delar av stabens personal ska under 2026, utöver sina ordinarie arbetsuppgifter, arbeta med att införa en e-tjänsteportal, lansera en ny extern hemsida samt genomföra de allmänna valen. Därmed kommer det inte finnas utrymme att ta på sig att förvalta ett nytt system.

Ekonomiska resurser

Årets resultat för Bräcke kommun är prognosticerat till ett underskott om 27 miljoner. Tjänsteorganisationen har fått ett antal uppdrag från kommunstyrelsen, i syfte att få en ekonomi i balans. För alla verksamheter råder det dessutom inköpsstopp. Att i detta läge köpa in ett kostsamt AI-verktyg sänder inte bra signaler från politiken till anställda och medborgare.

Sammanfattande bedömning

Vocean bedöms vara ett mycket bra verktyg för medborgardialoger men införandet av ett nytt system behöver ske strategiskt och samordnat med en helhetsbedömning för kommunen.

Verktöget bedöms inte heller lösa de utmaningar som finns inom kommunen gällande kommunikering och återkoppling till medborgare. Därtill tillkommer kostnad och administrativa resurser för förvaltandet av verktöget, vilket i sig kommer innebära en ambitionsökning.

Staben bedömer inte att det är ändamålsenligt att införa verktöget i det ekonomiska läge som Bräcke kommun befinner sig i. Bräcke kommun behöver hitta sätt att arbeta mer effektivt med resurser och tekniker som redan finns tillgängliga.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser om motionen avslås.

Barnkonsekvensanalys

Ärendet har inte en direkt påverkan på barn och unga då det inte behövs ett nytt digitalt verktyg för att arbeta med barn och ungas delaktighet i den lokala demokratin.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-11-05
Demokratiberedningens yttrande, 2025-11-13
Demokratiberedningens beslut § 51/2025
Motion: AI verktyg Vocean

Beslutet skickas till

Staben

Malin Johansson
Kommunsekreterare

Camilla Samuelsson
Stabschef

Stina Hylén
Kommunikatör